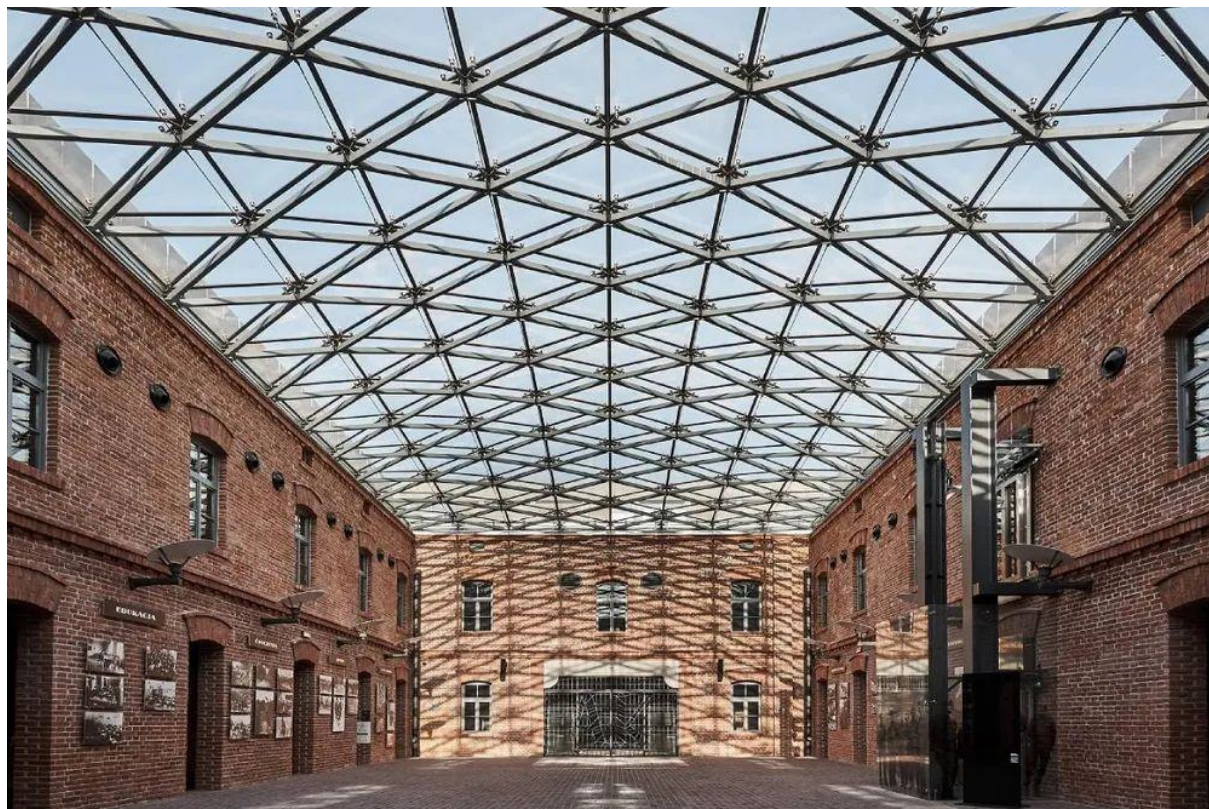

Wystawa poświęcona gen. Fieldorfowi "Nilowi". Wszystko z okazji jubileuszu

niedziela, 23 marca 2025 08:00

Autor Krystian Kwiecień

Z okazji 130. rocznicy urodzin generała Emila Fieldorfa przygotowano ekspozycję ukazującą jego życie w dwóch wymiarach: jako człowieka i jako żołnierza.

Wystawa prowadzi zwiedzających przez kluczowe momenty jego losów, od dzieciństwa w Krakowie, przez służbę wojskową i konspiracyjną działalność w czasie okupacji, po tragiczną śmierć w czasach komunizmu.

Dzieciństwo i młodość w Krakowie

Pierwsza część wystawy przybliży prywatne życie generała, koncentrując się na jego dzieciństwie i młodości. Zwiedzający mogą zobaczyć historyczny plan Krakowa z początku XX wieku, na którym zaznaczono 13 miejsc związanych z Fieldorfem. Wśród nich znalazły się:

- kościół św. Mikołaja, gdzie został ochrzczony,
- szkoły, do których uczęszczał,
- grób matki na cmentarzu Rakowickim. Obok prezentowane są współczesne fotografie tych miejsc, ukazujące ich dzisiejszy wygląd.

W specjalnej gablocie umieszczono pamiątki osobiste należące do generała, przekazane przez jego rodzinę. Wśród eksponatów znajdują się m.in. szachy, taboret, młynek do kawy oraz różaniec i krzyż przywiezione w 1940 r. z Jerozolimy. Do ekspozycji włączono także prywatną korespondencję Fieldorfa, zdjęcia rodzinne oraz zeszyty jego córki.

Dodatkowym elementem tej części wystawy jest nagranie wspomnień Janiny Fieldorf, zarejestrowane w latach 70. XX wieku. Żona generała opowiada w nim o nim jako o mężu i ojcu, przybliżając mniej znane oblicze bohatera.

Szlak wojenny i służba

Druga część ekspozycji skupia się na wojskowej karierze Emila Fieldorfa. Ukazano jego udział w walkach w latach 1914-1921, zaznaczając najważniejsze bitwy, takie jak:

- Brzegi.
 - Czarkowy.
 - Wilno.
 - Dyneburg.
 - Żytomierz.
 - Kijów. Do bitew dołączono prezentację odznaczeń przyznanych Fieldorfowi za zasługi, w tym czterech Krzyży Walecznych oraz Krzyża Srebrnego Virtuti Militari.
- Wystawie towarzyszą rzadko prezentowane zdjęcia z okresu służby w Legionach Polskich.

W kolejnej części zaprezentowano misję Fieldorfa jako emisariusza rządu RP i naczelnego wodza z Londynu do Polski w 1940 r. Ten wątek stanowi wprowadzenie do opowieści o jego roli w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego.

Eksponaty tej części obejmują fragment filmu **"Generał Nil"** w reżyserii Ryszarda Bugajskiego. Szczególnie dramatyczna scena ukazuje moment wydania rozkazu likwidacji Franza Kutschery, hitlerowskiego generała SS. Była to jedna z najważniejszych akcji Kierownictwa Dywersji (Kedywu), którym dowodził Fieldorf.

Dzięki interaktywnym ekranom zwiedzający mogą zgłębić temat jego działalności w konspiracji jako:

- wysokiego oficera Komendy Głównej Armii Krajowej,
- szefa Kedywu,
- twórcy organizacji "NIE".

Przedstawiono także moment jego pierwszego aresztowania przez Sowieców w 1945 r. i blisko trzyletni pobyt w sowieckich łagrach.

Aresztowanie i tragiczny finał

Ostatnia część wystawy koncentruje się na powojennych losach Fieldorfa. Po powrocie do Polski w 1947 r. został objęty inwigilacją przez Urząd Bezpieczeństwa.

Aresztowany w 1950 r., poddany brutalnemu śledztwu, w sfabrykowanym procesie skazany został na karę śmierci. Egzekucja odbyła się 24 lutego 1953 r. w więzieniu na Mokotowie. Jego ciało zostało ukryte w nieznanym miejscu i do dziś nie odnaleziono jego szczątków.

Motyw przewodni

Wystawa wzbogacona jest o cytaty historyków, członków rodziny, współpracowników oraz samego "Nila", które pojawiają się na całej ekspozycji. Stanowią one dobitne świadectwo bohaterstwa, tragedii i niezłomnej postawy generała. Autorką aranżacji wystawy jest Sylwia Siudak-Bielecka. Wystawa będzie do obejrzenia w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie od wtorku 25 marca do ostatniego dnia grudnia bieżącego roku.

Emil Fieldorf "Nil" (1895-1953) był legionistą, oficerem Wojska Polskiego, uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej. Podczas II wojny światowej dowodził Kedywem, a następnie został zastępcą Komendanta Głównego AK i twórcą organizacji "NIE". Po wojnie, aresztowany przez władze komunistyczne, został skazany na śmierć i stracony. Od 2001 r. krakowskie Muzeum Armii Krajowej nosi jego imię.

fot. Muzeum AK

Krystian Kwiecień ✉ k.kwiecien@glos24.pl

<https://glos24.pl/wystawa-poswiecona-gen-fieldorfowi-nilowi-wszystko-z-okazji-jubileuszu>